

DNEVNI RED SEJ

ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI

SKUPŠČINE OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Številka: 06-4/86
Datum: 28/2-1989

Na podlagi 88. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, št. 13/86) in 48. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, 13/87)

sklicujem

20. sejo zborni skupnosti skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo

v SREDO, 29. marca 1989, s pričetkom ob 15.30 uri

v sejni dvorani občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 7.

V sprejem predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Ugotovitev sklepčnosti zborni,
2. Odobritev skrajšanega zapisnika 19. seje družbenopolitičnega zborni in 17. skupnega zasedanja zborni,
3. Vprašanja in predlogi delegatov,
4. Predlog samoupravne organiziranosti SIS družbenih dejavnosti, (gradivo SML),
5. Ocena socialnega varstva v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
6. Predlog dopolnitve družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986-1990,
7. Osnutek odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja obrti v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
8. Predlog odloka o zaključnem računu o izvršitvi proračuna občine Ljubljana Vič-Rudnik za leto 1988,
9. Predlog dogovora o oblikovanju in razporejanju sredstev splošne porabe v občinah in mestu Ljubljana za leto 1989 (gradivo SML),
10. Predlog odloka o proračunu občine za leto 1989,
11. Periodični program dela zborni skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik za drugo trimesečje 1989,
12. Obravnava ostalega gradiva za sejo zborni skupščine mesta Ljubljana in delegiranje delegatov na sejo zborni občin SML.

PRESEDIK
ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
Anton Golob, l. r.

PREDLOG PREDLAGATELJA

SIS socialnega varstva občine Ljubljana Vič-Rudnik predlaga delegatom skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik gradivo *Ocena socialne varnosti in nekateri problemi v obravnavo in sprejem.*

SIS socialnega varstva

STALIŠČE IZVRŠNEGA SVETA

Temeljno vprašanje socialne varnosti je delo. Zato izvršni svet sodi, da moramo dosežati v podjetjih take rezultate dela, ki bodo prinesli polno zaposlenemu delavcu osebni dohodek, ki bo omogočal človeka vredno življenje. Socialne pomoči posameznim kategorijam prebivalstva pa so nujne, vendar je potrebno doseči, da dosežejo svoj namen glede zaščite posameznika. Zato je potrebno zagotoviti enotno, ažurno in natančno evidenco socialne pomoči.

Glede stanarin izvršni svet sodi, da je nujen takojšen prehod na ekonomske stanarine ter hkrati zagotovitev subvencij tistim, ki ne zmorejo plačevati stanarin.

IZVRŠNI SVET

OCENA SOCIALNE VARNOSTI

in nekateri problemi

UVOD

Občina Ljubljana Vič-Rudnik sodi s 543km² med največje slovenske občine. Zanj je značilno, da ima mestni del z zelo velikim številom prebivalstva ter redko naseljen izvenmestni del. Ima okoli 83.600 prebivalcev, od tega v mestnem delu 56%. Na območju občine je zaposlenih 21.565 delavcev. Po strokovni strukturi je prebivalstvo naslednje: od 0-14 let 21%, od 15-24 let 15%, od 25-54 let 44%, 55 let in več ima 19% prebivalstva. Občina je socialno zahtevna zaradi velikega primestnega dela, kar zahteva ustrezne pristope, ki pridejo v poštev v gospodarstvu težjih situacijah, ko se slabša socialni položaj.

Socialna varnost je občutek človeka, da je varen v svojem ekonomskem, socialnem in družbenoekonomskem položaju in da ta varnost velja tudi za njegovo družino. Občutek varnosti se kaže v prepričanju, da obstoji mehanizem, ki posamezniku in družini zagotavlja, da se doseženi ekonomski in socialni status ne bo poslabšal oziroma da se bo izboljšal. Občutek varnosti je pogojen s količino in dostopnostjo dobrin. Pomembno je, da ljudje vedo, da bo tisti, ki potrebuje pomoč, to tudi dobil.

S SaS o uresničevanju soc.-varstvenih pravic se je v letu 1985 pristopilo k uvedbi enotne skupne evidence socialnovarstvenih pomoči. To nalogo je prevzela v Ljubljani DSSS SIS zdravstva in socialnega varstva z uporabo računalniških zmogljivosti. V l. 1988 so bili na razpolago prvi podatki: subvencije stanarin, družbene pomoči otrokom, edini in dopolnilni vir preživljanja ter oprostitive participacij v zdravstvu. Manjkajo pa podatki Skupnosti za zaposlovanje in nekateri podatki socialnega skrbstva.

PROGRAM SOCIALNE VARNOSTI V LETU 1988

Gibanje osebnih dohodkov v obdobju od 1-9. 1988

Visoka stopnja inflacije, ki je v letu 1988 glede na leto 1987 dosegla 202 %, je ogrozila zanesljivost osebnega in družinskega dohodka. Njegova realna vrednost je začela upadati. Povprečni realni osebni dohodek je bil v 9 mesecih za približno 12 % manjši v primerjavi z enakim obdobjem lani.

V občini Vič-Rudnik je znašal povprečni osebni dohodek

v devetmesečju 587.700 din. Minimalni življenjski stroški štiričlanskega gospodinjstva pa so znašali v povprečju v devetih mesecih 1.198.368 din. Če upoštevamo, da sta v štiričlanskem gospodinjstvu zaposlena dva člana, sta v povprečju zaslužila približno za pokritje minimalnih življenjskih stroškov.

V občini Vič-Rudnik so devetmesečje zaključile z izgubo tri delovne organizacije, ki skupaj zaposlujejo 640 delavcev, v SRS pa je poslovalo z izgubo 220 OZD s 76.481 zaposlenimi. Organizacije združenega dela, ki poslujejo z izgubo, dosegajo za 8,8 % nižje povprečne osebne dohodek kot tiste brez izgube, hkrati pa namenjajo tudi zadovoljevanje skupnih potreb delavcev bistveno manj sredstev.

V občini so OZD družbenih dejavnosti izplačale 134 % višje čiste osebne dohodke v primerjavi z enakim obdobjem leta 1987. Najnižji povprečni osebni dohodek v devetmesečju kažejo organizacije socialnega varstva – 527.623 ddn (IND 77), ko je znašal povprečni OD v OZD družbenih dejavnosti 681.769 din. Zaradi pomanjkanja sredstev na vseh področjih družbenih dejavnosti ne bo mogoče v skladu z družbenim dogovorom oz. enakovredno z OZD gospodarstva zviševati osebnih dohodkov izvajalcev.

Zaposlenost in brezposelnost

Ponudba delovne sile v SRS vztrajno narašča in je septembra 1988 obsegala 22.922 registriranih iskalcev zaposlitve, od teh je 30 % iskalo prvo zaposlitev. Med brezposelnimi narašča tudi število teže zaposljivih in invalidov. Ponudba delovne sile se povečuje tudi z vrstami presežkov delovne sile iz OZD.

V občini Vič-Rudnik je bilo v obdobju od januarja do oktobra 1988 610 brezposelnih. V starosti do 26 let je iskalo delo 263 ljudi, prvih iskalcev zaposlitve pa je bilo 164.

Kar zadeva kvalifikacijsko strukturo brezposelnih, opazimo, da se vztrajno zmanjšuje delež tistih s strokovno izobrazbo, narašča pa delež tistih brez nje.

Povpraševanje po delovni sili v SRS se vztrajno zmanjšuje. V prvih devetih mesecih je bilo prijavljenih tretjino manj potreb kot v enakem obdobju 1987 leta. Zlasti se zmanjšuje povpraševanje po delavcih nižje strokovne usposobljenosti, medtem ko se povpraševanje po višje usposobljenih povečuje.

Nadomestilo osebnega dohodka kot tudi pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti uživa v SRS 11,7 % vseh iskalcev zaposlitve: to so pravice do družbenih pomoči, pokojninsko invalidskega in zdravstvenega zavarovanja. To pravico uveljavljajo le tisti, ki jim delovno razmerje ni prenehalo po njihovi krivdi (stečaj, likvidacija, tehnološki višek...)

Z uveljavljanem tržnih odnosov se bo število brezposelnih še povečalo. Velik del delavcev bo postal brezposeln, ker za združeno delo, ki se bo vedlo tržno, ne bodo zanimivi (tehnološki viški).

V občini je Občinski svet zveze sindikatov pokrenil akcijo, da bi od strokovnih služb DO pridobil podatke o številu delavcev, ki so tehnološki višek. Splošna metodologija za izvedbo je bila znana, zajeli pa so približno 80% OZD. Organizacije združenega dela podatkov niso posredovale, tako da je bila nadaljnja analiza in izdelava programa za prestrukturiranje teh delavcev onemogočena.

Zdravstvo

Julija 1988 je bilo v zdravstvu sprejetih nekaj varčevalnih ukrepov, med njimi tudi začasna omejitev pravic uporabnikov do nekaterih zdravstvenih storitev oz. so bila zvišana doplačila pri njihovem uveljavljanju. Zmanjšale so se pravice do potnih stroškov, pogrebnin in posmrtnin, povečale pa obveznosti pri pokrivanju stroškov za ponovne preglede pri zdravnikih, pri bolnišničnem in zdraviliškem zdravljenju, reševalnih prevoznih, zobozdravstvenih storitvah, obisku zdravnika na domu, uveljavljanju pravic do zdravil na recept in do očal. Stroški so se s tem zmanjšali, vendar ne pomenijo veliko v primerjavi s celotnimi sredstvi, ki primanjkujejo v zdravstvu. Januarja 1989 smo zato zopet prešli na manjšo participacijo z večjim krogom upravičencev do oprostitve plačila participacije.

Okoli 40% vseh uporabnikov je participacije oproščenih v celoti, 20% pa delno. Prav tako je podana možnost, da v primeru neugodnega materialnega položaja upravičenec postane oproščen participacije. Med tistimi, ki prosijo za oprostitve, so najpo-

gosteje upokojeanci, ki so z dohodki ravno nekoliko nad cenzusom, kmetje, nezaposleni, pa tudi delavci z nizkimi osebnimi dohodki. Praviloma naj bi bili oproščeni vsi tisti, ki že prejemale katerokoli socialno pomoč. Ob tem pa se je pokazalo, da je mnogo uporabnikov, pa tudi zdravstvenih organizacij in celo skupnosti premalo natančno obveščenih o tem, kateri uporabniki so participacije oproščeni oziroma, kdo je dolžan uporabniku nuditi dokument v zvezi s tem.

V občini Vič-Rudnik je bilo po stanju v mesecu decembru 1988 dodatno oproščenih participacije 225 (7%) upravičencev, v ljubljanskih občinah 3342. Največ upravičencev je bilo v občini Moste-Polje, kar 67%. Povprečna starost upravičencev v naši občin znaša 59 let. Glede na socialni položaj upravičencev je 87 nezaposlenih, 87 pa invalidskih oz. starostnih upokojeencev.

Štipendije

V zadnjem letu se je zmanjšalo število razpisov kadrovskih štipendij, povečalo pa število štipendistov iz združenih sredstev.

V šolskem letu 1987/88 je prejemale kadrovske štipendije v SRS 43.790 učencev in študentov, iz združenih sredstev jih koristi to pravico 18.194, ne glede na socialni kriterij pa še 2083, kot izrazito nadarjeni. Štipendijo prejema približno polovica šolajoče mladine, 20% od skupnega števila štipendistov pa so študenti na VI. in VII. stopnji izobraževanja.

V šolskem letu 1987/88 je prejemale kadrovske štipendije v naši občini 146 učencev, v letošnjem šolskem letu pa ti podatki še niso znani, iz združenih sredstev jih prejema 385, kot izrazito nadarjeni pa še 113.

Višina kadrovske štipendije je odvisna od doseženega uspeha v preteklem šolskem letu in kraja šolanja in je znašala po stanju meseca oktobra 1988 povprečno 124.024 din. Višina štipendije iz združenih sredstev pa je znašala povprečno 168.600 din.

Število štipendistov iz združenih sredstev se je povečalo tudi v šolskem letu 1988/89. Vzrok zato je predvsem za 5% blažji cenzus za pridobitev te štipendije, povečanje števila družin v spodnjih dohodkovnih razredih in tudi zmanjšanje možnosti za pridobitev kadrovske štipendije.

Iz združenih sredstev se že nekaj let sofinancira tudi prehrana za srednješolce in študente. Ta rešitev je bila sprejeta začasno, dokler ne bi bila prehrana sistemsko urejena v vzgojno-izobraževalnem sistemu. Vendar so bili vsi dosedanji poizkusi, da bi našli stalno rešitev, neuspešni. Res pa je, da pristojni organ (koordinacijski odbor za standard učencev in študentov pri IS Slovenije) ni preveč angažirano iskal finančnih rešitev zunaj združenih sredstev za štipendije.

Družbeno varstvo otrok

Dejavnost otroškega varstva obsega tri pomembna področja socialne varnosti: varstvo matere in novorojenca, predšolsko vzgojo in varstvo otrok, ter družbene pomoči otrokom.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas porodniškega dopusta in z njim povezano socialno varnost matere, otroka in družine, lahko ocenimo kot zadovoljivo. Upravičenka je v enakem položaju kot če bi bila zaposlena. Velika pomoč mladi družini je tudi zavitek za novorojenca. Taka raven socialne varnosti matere in otroka je ob sedanjem načinu združevanja sredstev za otroško varstvo povzročila drastično zmanjševanje drugih delov programa, predvsem družbenih pomoči otrokom.

Čeprav so po priporočilu Skupnosti socialnega varstva Slovenije v večini občin zaostriili merila za pridobitev družbenih pomoči otrokom in se je število otrok znižalo za blizu 10%, so bile materialne možnosti občinskih skupnosti otroškega varstva omejene do take mere, da v dveh tretjinah občin ni bilo mogoče opraviti tekočih uskladiitev družbenih pomoči otrokom z rastjo povprečnih čistih osebnih dohodkov, med katerimi so tudi ljubljanske občine.

Med vsemi potencialnimi prejemniki družbenih pomoči otrokom je prejemale leta 1988 to obliko socialne pomoči le še dobrih 10% otrok, živečih v SRS. Načrtovana povprečna višina družbenih pomoči otrokom v letu 1988 je bila blizu 50.000 din, v resnici dosežena pa le 40.000 din. Realna vrednost družbenih pomoči se znižuje znatno hitreje, kot realna vrednost osebnih dohodkov. Da bi samoupravni sporazum dosledno uresničevali in bi družbene

pomoči otrokom sledile rasti osebnih dohodkov, bi morali maso sredstev za ta program v letu 89 povečati za več kot 25%.

Po stanju v mesecu decembru 1988 je prejelo družbeno pomoč v občini Vič-Rudnik 1.315 družin zaposlenih na območju občine, od tega jih živi v občini 410 (31%), v drugih občinah SRS 256 (20%), izven SRS pa živi 649 (49%) družin. Družbeno pomoč je prejelo 3.197 otrok iz 1.315 družin. V občini jih prebiva 911 (28%), v drugih občinah SRS 539 (17%), v drugih republikah pa 1.747 (55%).

Povprečni znesek družbene pomoči otroku po stanju meseca decembra 1988 v občini Vič-Rudnik za otroke, ki bivajo v SRS znaša 53.015 din, za otroke izven SRS pa 59.933 din. Sredstva za pomoč v občini so obsegala 164.103.935 din, od tega za otroke v SRS 47%, izven SRS pa 53%.

TABELA ŠT. I

Število prejemnikov družbenih pomoči otrokom za mesec december 1988 v Ljubljani

Kraj	Št. družin	Št. otrok
Ljubljana	4.589 (35 %)	9.496 (31%)
druge občine	889 (7%)	1.966 (7%)
druge republike	7.633 (58%)	18.998 (62%)
Skupaj	13.111 (100%)	30.460 (100%)

V mesecu decembru 1987 je bilo upravičenih do družbene pomoči v Ljubljani 33.596 otrok iz 13.547 družin. Če primerjamo ta podatek z letom 1988, vidimo, da število upravičencev upada. Po napovedih se bo ta trend nadaljeval, saj so osebni dohodki v Ljubljani rastle hitreje kot drugje in zavoljo tega veliko slovenskih družin ne bo več upravičenih do pomoči.

Vedno večji problem na področju družbenih pomoči otrokom je pokrivanje minimalnih življenjskih stroškov otroka. V letu 1987, pa tudi še v prvi polovici leta 1988 je krog upravičencev zajel tudi tiste, katerih dohodek na družinskega člana je presegal minimalne življenjske stroške. V letošnjem letu pa se bo krog upravičencev skrčil na tiste, ki ne dosegajo življenjskega minimuma. Realno upadanje osebnih dohodkov in visoka rast življenjskih stroškov bosta povzročila, da se bo delež minimalnih življenjskih stroškov otroka v povprečnem osebnem dohodku povečal na blizu 50%. To pomeni, da bo s samoupravnim sporazumom dogovorjena raven socialne varnosti, ki pomeni 43% povprečnega osebnega dohodka, prenizka, zato bi jo bilo treba povečati. S tem pa bi se krog upravičencev povečal za približno 20%, zvišala bi se realna vrednost pomoči, seveda pa tudi občutno povečala potrebna sredstva.

V občini Vič-Rudnik je bilo po stanju 30. 9. 1988 v vzgojnovarstvene organizacije vključenih 3.804 otrok v 180 oddelkih. Ob omejevanju družbenih sredstev za vzgojnovarstveno dejavnost je kratkoročno edina možnost v povečevanju prispevka staršev. Povprečni letni prispevek staršev znaša okoli 23% povprečne letne ekonomske cene. V 1. polletju je okoli 15% staršev plačevalo polno skrbnino, v mesecu septembru pa je bilo takih staršev le še okoli 10%. Povečati se bo morala obveznost skupnosti otroškega varstva pri doplačilih k oskrbnini.

Solidarnost in vzajemnost na področju stanovanjske politike

Stanovanje je ena temeljnih pravic socialne varnosti človeka. V razmerah visoke inflacije in izjemno visokih cen stanovanj postaja stanovanje vse manj dostopno. Strokovne študije kažejo, da je razmerje med povprečno ceno stanovanj in povprečnimi letnimi razpoložljivimi dohodki gospodinjstev v SRS kar 13,5, medtem ko je v svetu približno 5. Sedanja raven povprečnih osebnih dohodkov in nesprejemljivi kreditni pogoji (indeksacija kreditov) povzročajo, da pri nas le 10% gospodinjstev rešuje svoje stanovanjske probleme. Razmere se zaostrejejo tudi zaradi nenehnega zmanjševanja sredstev za te namene tako pri samoupravnih interesnih skupnostih stanovanjskega gospodarstva kot tudi v OZD.

Težke razmere na tem področju vsaj za nekatere skupine prebi-

valstva rešuje solidarnostni sistem. S sredstvi solidarnosti smo do sedaj gradili in kupovali le nova družbena stanovanja za delavce z nižjimi dohodki, mlade družine, upokojene in udeležence NOB. Ker je veljavni sistem solidarnosti dajal prednost tistim, ki so čakali na družbeno pomoč in ni spodbujal prizadevanj za lastna vlaganja, je bil dopolnjen zakon o stanovanjskem gospodarstvu. V postopku so tudi spremembe samoupravnega sporazuma o socialnovarstvenih pravicah, ki bodo omogočile uporabo solidarnostnih sredstev tudi za gradnjo, kreditiranje nakupa in prenove stanovanj in hiš v družbeni in zasebni lasti.

Kriteriji za pridobivanje stanovanj iz solidarnostnih sredstev so nepravilni, saj imajo prioriteto tisti z nizkimi osebnimi dohodki in večjim številom članov družine. Strokovni kader, ki je nosilec bodočega družbeno-ekonomskega razvoja, pa je zanemarjen. Stanovanjska problematika je pereča zlasti na področju družbenih dejavnosti.

Na podlagi samoupravnega sporazuma o socialnovarstvenih pravicah so imetniki stanovanjske pravice upravičeni do delne nadomestitve stanarine, če je stanarina, ki jo plačujejo, višja od ugotovljene znosne stanarine. V letu 1987 je prejelo v SRS delno nadomestilo stanarine 12.400 upravičencev. V letu 1988 je število upravičencev enako tistemu iz leta 1987, kar pomeni, da je vsak 16. imetnik stanovanjske pravice subvencioniran. Delno nadomeščanje stanarin se krije iz solidarnostnih sredstev samoupravnih stanovanjskih skupnosti.

V Ljubljani je bilo po stanju v mesecu decembru 1988 opravičenih do nadomestila stanarine 1.264 stanovalcev v povprečnem znesku 63.429 din. V občini pa je prejelo nadomestilo 147 upravičencev v povprečnem znesku 63.889 din.

V stanovanjskem gospodarstvu je že dolgo časa prisotna usmeritev po uvedbi ekonomskih stanarin, to je stanarin, ki zagotavljajo enostavno reprodukcijo stanovanjskega sklada. S tem ne bi prizadeli kategorije prebivalcev z najnižjimi osebnimi dohodki, saj so zaščiteni z znosno stanarino, drastično pa bi se povečalo število prosilcev pomoči in s tem potrebnih sredstev za subvencioniranje stanarin.

Socialno skrbstvo

Program socialnega skrbstva obsega zagotavljanje minimalne socialne varnosti najbolj ogroženim, praviloma nezaposlenim osebam in družinam. Zaposleni delavci si naj bi zagotavljali socialno varnost iz dela in naj bi bili le izjemoma socialni podpiranci. Skratka družbeno pomoč naj prejema le tisti, ki na podlagi svojih stvarnih socialnih razmer dokaže, da jo nujno potrebuje, ker si sam s svojci ne more zagotavljati sredstev za preživetje.

Podlaga za uveljavljanje socialno-varstvenih pravic je sklenjeni SaS o uresničevanju socialno-varstvenih pravic. Ta določa upravičence do sredstev socialnega skrbstva (materialno ogroženi otroci in mladostniki, prikrajšani za normalno družinsko življenje in oni z vedenjskimi in razvojnimi motnjami; materialno ogrožene odrasle osebe, invalidne osebe, starostniki, potrebni družbenega varstva, vedenjsko motene in neprilagojene odrasle osebe ter osebe, ki po prestani kazni potrebujejo pomoč; osebe in družine, ki so po zakonski zvezi in družinskih razmerjih ter po drugih zakonih upravičeni do storitev v tej dejavnosti) in oblike socialnovarstvenih pomoči (denarne pomoči: edini vir preživetja, dopolnilni vir preživetja, začasne pomoči, enkratne pomoči, prispevek za šolo v naravi in letovanje socialno ogroženih otrok; plačila in doplačila oskrbnih stroškov v zavodih in pri drugih družinah ter izvajanje programa pomoči starejšim na domu).

Sredstva socialnega skrbstva so namenjena tudi za delovanje dejavnosti, za delovanje izvajalskih organizacij, za skupne naloge v Ljubljani in republikah ter za solidarnost na republiški ravni.

Program socialnega skrbstva izvajajo: Center za socialno delo, Dom starejših občanov, Mladinski dom Malči Belič, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Center za varstvo in delovno usposabljanje otrok in mladostnikov Dolfke Boštjančič-Draga.

V Sloveniji je 63.800 otrok in mladostnikov ter 55.850 odraslih, ki potrebujejo pomoč socialnega skrbstva. To število iz leta v leto narašča.

V Ljubljani je decembra 1988 prejelo družbeno pomoč kot edini vir preživetja 168 upravičencev (v občini Ljubljana Vič-Rudnik 40 upravičencev), pomoč kot dopolnilni vir preživetja pa je prejelo 522 upravičencev (v občini Ljubljana Vič-Rudnik 179

upravičencev).

Višina denarne pomoči kot edini vir preživljanja naj bi po samoupravnem sporazumu bila 43 odstotkov povprečnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega v republiki v preteklem letu. Dejansko je v letu 1987 ta pomoč dosegla le 35 odstotkov, v letu 1988 pa je bila še nižja in sicer 32 odstotkov povprečnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega v republiki v preteklem letu.

V decembru 1988 je v občini znašala pomoč kot edini vir preživljanja 225.000 din, pomoč kot dopolnilni vir preživljanja pa je bila izplačana v višini 89.507 din (povprečno). Za denarne pomoči je bilo v letu 1988 izplačano 474.200.000 ali 138% več kot v preteklem letu.

Pri ugotavljanju upravičenosti do družbene pomoči so strokovne službe dolžne tesno sodelovati z okoljem, v katerem taka oseba živi oziroma dela (OZD, KS in njihove socialno-zdravstvene komisije).

Zmanjševanje sredstev za socialno skrbstvo je doseglo tako stopnjo, da vsako nadaljnje omejevanje sredstev resno ogroža upravičeno uveljavljanje socialno-varstvenih pravic.

UGOTOVITVE

Gospodarske in druge splošne družbene razmere se bolj in bolj slabšajo. Sorazmerno temu pa se povečuje število socialno ogroženih družin in posameznikov, predvsem v brezposelnosti, nedostopnosti do stanovanj in manjši dohodkovni moči.

Upošteva se povprečno velikost družine v Sloveniji in stopnjo zaposlenih žensk, bi bilo prav, da bi najnižji osebni dohodek pokrival minimalne življenjske stroške dveh članov družine. Iz dosedaj povedanega pa je razvidno, da dva povprečna osebna dohodka komaj pokrivata minimalne življenjske stroške štiričlanske družine. Prav zaradi tega se med upravičence vključujejo vse pogostejše nove družine zaradi nizkega družinskega dohodka, čeprav sta oba roditelja zaposlena. Temeljno načelo politike socialne varnosti je, da roditelja z delom pridobita tolikšen dohodek, ki v celoti pokriva potrebe družinske skupnosti. Le izjemoma bi bile družine in posamezniki upravičeni do socialnih pomoči: večje število otrok, invalidnost, nesreče, bolezen ipd. Zagotavljanje socialnih pomoči, ki naj bi pokrivalo razliko med družinskim dohodkom in življenjskimi stroški, pa ni nič drugega, kakor prilivanje sredstev združenih za socialno varnost, s sočasnimi podpiranjem nerentabilnih OZD. V uspešnem gospodarskem sistemu bi približno tretjina sedanjih upravičencev ne potrebovala socialnih pomoči. S socialnimi korektivni blažimo neučinkovitost ekonomskega sistema, hkrati pa nismo sposobni in pripravljeni zagotoviti dovolj sredstev za izvajanje socialnih pomoči.

Če pregledamo trend razvoja posameznih področij socialnega varstva, ugotovimo naslednje:

- Ponudba delovne sile vztrajno narašča, povečuje se tudi s presežki delovne sile iz OZD. Narašča število teže zaposljivih in invalidov oz. delež tistih brez strokovne izobrazbe.

- Zmanjšuje se število razpisov kadrovskih štipendij zaradi slabšega materialnega položaja OZD, povečuje pa se število štipendij iz združenih sredstev. Vzrok za to je predvsem za 5% blažji kriterij in povečanje števila družin v spodnjih dohodkovnih razredih.

- Število otrok prejemnikov družbenih pomoči se zmanjšuje zaradi zaostritve meril za pridobitev pomoči. Ta trend se bo nadaljeval tudi zaradi hitrejši rasti osebnih dohodkov v Ljubljani, tako da vedno večje število slovenskih družin ne bo upravičenih do pomoči. Kljub temu, da število upravičencev upada, pa je višina pomoči na preizkorni ravni.

- Število subvencij stanarin stagnira, saj je bilo v letu 1988 približno enako število upravičencev kot v letu 1987. Ob eventualni uvedbi ekonomskih stanarin in nadaljnjem padanju standarda pa se bo število upravičencev povečevalo.

- Število koristnikov storitev in sredstev socialnega skrbstva iz leta v leto narašča, ukrepi za zmanjševanje sredstev socialnega skrbstva pa so dosegli takšno raven, da že posegajo v upravičeno uveljavljanje socialno-varstvenih pomoči.

Upravičenec do družbene pomoči mora dovoliti udeležbo Centra za socialno delo (CSD) v postopku dedovanja tako, da se povrnejo sredstva danih pomoči. Če upravičenec v to privoli, se

CSD pojavlja kot upnik v dednem postopku in pisмено prijavi svoj zahtevek do dedne mase. Praviloma je njegovemu zahtevku ugodeno.

Problem nastane, ko oseba, ki sicer premoženje ima, ni pa sposobna sebe preživljati, ne dovoli vknjižbe na premoženje, socialna pomoč pa ji je po oceni CSD in po priporočilu KS dana. V primerih, ko v slučaju smrti dedna masa obstaja, CSD sicer vloži zahtevo za povrnitev danih pomoči, vendar do sedaj v zahtevkih še ni uspel. Enaka nemoč CSD nastopi v primerih, ko prejemnik pomoči odtuji premoženje, medtem ko pomoč prejema.

POBUDE IN PREDLOGI

- Poostri je potrebno kriterije za pridobivanje socialno-varstvenih pomoči oz. preveriti upravičenost sedanjih prejemnikov. Pomoči morajo prejemati res le tiste družine oz. občani, ki si ne morejo zagotoviti iz nobenih drugih virov življenjskega minimuma. S tem bi skrčili krog upravičencev in s tem zagotovili ustrežnejšo višino socialnih pomoči.

Nosilec naloge: Center za socialno delo, socialno-varstvene komisije v KS, DSSS SIS zdravstva in socialnega varstva, Občinska skupnost socialnega skrbstva

- Sedanje razmere v pridobivanju solidarnostnih stanovanj oz. kreditna politika povsem onemogočajo pridobivanje stanovanj mladim družinam in strokovnjakom. Vsi organi, ki se vključujejo v uveljavljanje stanovanjske politike, morajo preučiti sedanje razmere in poiskati najboljše možne rešitve v smeri zagotavljanja ustreznega števila stanovanj tudi strokovnemu kadru.

Nosilec naloge: Samoupravna stanovanjska skupnost Ljubljana, Skupnost za zaposlovanje in drugi

- OZD, ki predvidevajo organizacijske, kadrovske in tehnološke spremembe, so dolžne, da sočasno obravnavajo in rešijo vprašanja socialne varnosti delavcev, ki so štet kot »tehnološki višek«.

Nosilec naloge: Občinski svet zveze sindikatov Vič-Rudnik, OZD

- Glede na poslabšan ekonomski položaj družine bi morali povečati število štipendij iz združenih sredstev. Višina štipendij bi morala slediti rasti življenjskih stroškov ob predpostavki, da je sedanji nivo ustrezen.

Nosilec naloge: Izobraževalna skupnost Slovenije, Zveza skupnosti za zaposlovanje

- Potrebno je sistemsko urediti uvedbo in financiranje prehrane za vse srednješolce in študente. Glede na to, da je ekonomska cena prehrane previsoka, predlagamo, da SIS, ki financirajo osnovno dejavnost, pokrijejo stroške priprave hrane in kuharskega osebja.

Nosilec naloge: Republiška izobraževalna skupnost

- Dajemo pobudo, da bi sprejemanje socialne pomoči v primeru, ko ima upravičenec premoženje, moralo veljati že kot priznanje, da CSD lahko nastopa kot upnik v dednem postopku. Sprejetje pomoči mora biti tako že osnova za vknjižbo na premoženje brez izrecnega pristanka prejemnika pomoči. Zneske socialnih pomoči je potrebno ob odločanju o zahtevku revalorizirati.

Nosilec naloge: Center za socialno delo, skupnosti socialnega skrbstva, sodišča

Viri: Ocena socialne varnosti in nekateri problemi; Skupnost socialnega varstva Slovenije

- Enotna evidenca socialno-varstvenih pomoči v Ljubljani; ESE pri DSSS SIS zdravstva in socialnega varstva

- Podatki o poslovnem uspehu OZD gospodarstva; Služba družbenega knjigovodstva

- Podatki Zavoda za statistiko